

МОЛОДІЖНИЙ КОМУНАР

Орган Кіровоградського обкому ЛКСМУ

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

Виходить з 5 грудня 1939 р.

Субота, 5 вересня 1987 року

№ 107 (3926).

Ціна 2 коп.

СЛОВО ЧИТАЧА

КИМ і коли було встановлено: наші діти такі хороші, що вчитися погано вони просто не можуть? А якщо хтось не ретегує, то причина одна — вчитель недопрацював. «Двійка? Ви ставите учнів «двійку»? Ну що ви, хіба можна! У всякому випадку, на «трійку» з мінулом дитя заслугує.

Ось так і ведеться: «три» пишемо, «два» — на думці. Ні, я не заперечую, що успішність дітей залежить від учителя. Чи буде учень вчитися, скажімо, хімії, якщо вже давно улюбив літературу, — залежить тільки від педагога. Вчитель повинен бути першокласним спеціалістом. Це, врешті, прописна істина.

Але я хочу повести мову про інше. Наболіле. Двадцять років вчителює у Плетеноташлицькій середній школі Маловісиківського району. Із них тринадцять працюю директором. Багато моїх учнів вже давно стали дорослими. Вчать жити інших. Буває, зустрічаюся з ними випадково і замислююся: як же вони мене згадують? Чи добрим словом? Думаю, що не завжди. Бо не завжди була я перед ними чесною, не

«ТРИ» ПИШЕМО, «ДВА» — НА ДУМЦІ?

завжди відверто відповідала на питання, які ставило перед моїми вихованцями саме життя. А я ж учителька! Зобов'язана була вчити їх жити «по правді», впливати на них не так це просто.

Обставини змушували? Тепер легко все списувати на обставини, мовляв, період застійних явищ, і тому подібне. Та чому ж я мовчала на своєму робочому місці? Чому мовчали мої колеги? Бо всім нам так було вигідніше. Поставити Вані «трійку» замість заслуженої «двійки», не помітити, що Люда не з'являється в класі, куди впадає велика російська ріка Волга, а Володя в одному слові умудрився зробити чотири помилки. Ми ставили своїм вихованцям позитивні оцінки і полегшено зітхали, коли вони закінчували школу. Якось прилипується, вважали. А про те, як наш потенційний дівчинка буде господарювати в країні, не турбувалися.

Я глибоко переконана (і мене підтримують колеги), що настав час покінчити з існуючим методом оцінювання знань.

Часто шкільний вчитель в оцінці знань залежить від керівництва, батьків, самих учнів. Чому не залежить від власної совісті? Бо не встигнеш когось поставити «двійку», як вже прибігає мама чи тато: «ж не так, «двійка», що ж це буде!

Буде те, що має бути: сьогодні «двійка» завтра — «двійка», післязавтра на другий рік залишиться. Можливо, й за розум підніметься. А не захоче вчитися — працюватиме. З яких це пір праця стала непростим заняттям? Ось таким необ'єктивним підходом до оцінки знань учня ми допомагаємо випускати вузам і середнім спеціальним закладам посередніх або й бездарних спеціалістів. Мені самій не раз доводилось зустрічати колишніх учнів, які стали студентами, хоча в школі ніяких надій не подавали. Що ж це означає? Кого ми обдурюємо? Державу. Самих себе.

Торік ми в своїй школі сказали: досить! Примусимо вчитися не за страх, а за совість. Почали з того, що відмовилися від принципу: «три» пишемо, «два» — в умі. Ставили «двійки» там, де слід було. І що ж, двоє невстигаючих залишилися на другий рік. Нелегко було це зробити. Потім селом спокійно не могли пройти. Дехто співчував: мовляв, що ж це ви, Лілі Іванівно, — довчилася? Дехто піджартовував: а що ви скажете, якщо викличуть у райліно? З райліно дозволять: не поспішайте, Лілі Іванівно, навіщо нам нові неприємності? Ось так завжди...

Наполигла на своєму. Перебудова, так дивайте ж перебудовуватися! Давайте раз і назавжди відмовимося від методу оцінювання знань за тям, яке місце у суспільній ієрархії належить батькам того чи іншого учня, від неписаного правила «ти — мені, я — тобі», яке навіть школу не пощадило.

Досить прихилити дітей до неправди. Адже саме в школі діти звикають до неправди, компромісів з власною совістю.

Все, про що пишу, не означає, ніби я перекреслюю досягнення нашої педагогічної науки. Своєю школою ми пишемося! Пишемося п'яніми, які відкривають дітям шлях у невільдане. Але змолочувати невідки...

Реклама загальноосвітньої школи, творчості і сподівань вчителів-новаторів, з якими знайомить нас телебачення, та й наш власний досвід дають багато підстав сподіватися на значні зміни в педагогічній практиці.

Л. І. НОФЕНКО,

директор Плетеноташлицької середньої школи. Маловісиківський район.

ТРУДОВИЙ РИТМ П'ЯТИРІЧКИ

ІІ ЕДАВНО, на нашій першій П молочнотварній фермі ввели госпрозрахунок. З'явився коефіцієнт трудової участі. Це змусило кожного більш відповідально ставитися до своїх обов'язків. Було у нас на фермі, наприклад, восьмеро доглядачів великої рогатої худоби. Вони зібрались, порадилися, і двоє пере-

го. До того ж, не завжди вдавалось укласти з ними договір на тих умовах, які вигідні для нас. Та й якість таких ремонтів ви-

— 25 карбованців 20 копійок. Вона підвищилась через придбання концентрованих кормів. Комбікорм треба купувати, а він дорогий. Намагаємось більше використовувати відходи пшениці, ячменю, гороху. Це й корисно, і небагато дешевше. Великі надії щодо зниження собівартості покладемо на введення нових корпусів. Їх буде два, а не п'ять, як зараз. Одразу й сума на амортизацію приміщень стане меншою. Почне діяти механізована лінія по змішуванню кормів. А значить, затрати на оплату праці цього процесу зменшаться майже вдвічі.

Займаємось і поліпшенням стада за рахунок племінної справи. У нас в основному корови м'ясо-молочної породи. Схрещуємо їх з молочними породами. Але поки що про якісь вагомі результати го-

НА ФЕРМАХ — МОЛОДІ ГОСПОДАРІ

ворити рано. Вони стануть помітними лише через кілька років.

Непогано організовано побут доярок. На фермі є магазин, де можна придбати речі першої необхідності. Працює їдальня. Зараз оформляється червоний куточок.

Закінчилось літо. Пішли від нас наші помічники. Що ж, пора до школи. Вони нам здорово допомогли. Уже кілька років під-ряд шолита працюють на фермі Тоня Сліпцова, дві сестри Таїса і Тамара Гончарови, інші дівчата. Надіємось, з часом вони стануть хорошими доярками, прийдуть на зміну старшим. Так, як прийшли у свій час групкомсорт Олена Кашулова, комсомолка Ніна Мамонова. Ми гордимось ними.

П. КАСЯНЕНКО,
бригадир КМК молочнотварної ферми № 1 колгоспу «Первое мая».

с. Злинка, Маловісиківський район.

Ланка навалера орденів Трудової Слави II і III ступенів Катерини Федорівни Савенко працює у колгоспі імені Дзержинського Знаменського району на бригадному під'їзді.
На знімку: відпочили, тепер поправити зачіску і — до роботи.
Фото І. ЯКОВЕННА.

ПІДНЯТО ПРАПОР НА ЧЕСТЬ КРАЩИХ

По 260 центнерів зеленої маси кукурудзи з кожного гектара збирають кормодобувники нашого колгоспу. Їх прагнення — зібрати врожай в оптимальні строки і при високій якості, заготовити на зиму півторарічний запас фуражу.

Приклад високопродуктивної праці показують на збиранні качанистої комбайнери Леонід Сокуренько та Василь Швиденко. Вони вже зібрали відповідно по 244 та 240 тонн зеленої маси.

Безперервну роботу агрегатів забезпечують водії, молоді комуністи Пав-

КОРМИ — ТУРБОТА КОМСОМОЛЬСЬКА

ло Парахоненко та Микола Хомич, комсомольці Микола Нежженко та Василь Сердюк. Вони щодня роблять по 10 ходок з поля до силосних споруд.

На честь правофлангових трудового суперництва біля правління колгоспу піднято прапор Трудової Слави.

Л. КАРПОВЕЦЬ,
секретар комітету комсомолу колгоспу імені Мічуріна. Новомиргородський район.

КВАПИТЬ ОСІНЬ ДО РОБОТИ

У нинішньому році правління колгоспу імені Крупської пішло назустріч комітету комсомолу і прийняло рішення про створення комсомольсько-молодіжної механізованої ланки по вирощуванню кукурудзи на зерно. Очолити колектив довірили мені.

Разом з Олександром Свистуном та Олександром Підвисоцьким ми сіяли качанисту та доглядали посіви, разом незабаром збиратимемо врожай. До цієї роботи готуємось серйозно.

Кілька останніх років я працював на комбайні «Харсьонек-200». Сам, без напарника. Поживні рештки від агрегата і качани відвозили різні механізатори. Самому важко було догля-

дати техніку. Особливо напруженим видавалось літо.

Перед виходом у поле готував комбайн. Ліквідував поломки, регулював вузли. Тепер допомагає О. Свистун. Хоч механізатор він ще молодий, бракує хлопцеві й досвіду, та старанний. І в техніці добре розуміється. Буває, домовляємось зустрітися о сьомій ранку. Приходжу на тракторну бригаду, а Олександр уже працює. Запитую:

— Чому так рано?
— Він у відповідь:
— Роботи багато...

Удвох працювати не тільки легше, але й веселіше. Один одного поправляємо, підстраховуємо. Сашко трудиться і на збиранні зернових. Разом з

Леонідом Карташовим на-молотив 6190 центнерів зерна. У трудовому суперництві серед молоді господарства вибороли хлопці перше місце.

Від того, як налагоджено жатку «Харсьонця», залежить якість збирання. Особливо важливо швидко відрегулювати механізм різальної частини. Тоді і втрат не буде.

Важко доводиться вести комбайн, коли стебла рослини полеглі. Тому без регулювання не обійтись. Один механізатор може це зробити за годину, інший — за дві. Щоб не бути новачком у цій справі, ми тренувалися в опусканні і підніманні жатки на тракторному стані. Олександр робив, а я спостерігав. І — навпаки. Пізніше доповнювали один одного, радчили. Цікаво було. Результат теж відраділив — нині справляємось з цією роботою за півгодини.

Хоч машина і непогана, та має один недолік. Ко-

ли проходить процес очищення качанів, втрачається багато подрібнених стебел кукурудзи. А це ж — поживні корми. Ми вже думали, як його усунути. На жаль, безрезультатно.

І ще на один прикрий факт хотілося б звернути увагу. У колгоспі слабка ремонтна база. Практично техніку ремонтувати ніде. Щоправда, будується критий гараж, але темпи робіт вкрай повільні. Нещодавно, скажімо, зірвала буря з покрівлі листя черепиці. Ніхто й не думав підлатати дах.

Чекають поки протягом зніме решту покрівлі. Є й інші біди. Зі спеодягом, наприклад. Його у тракторній бригаді постійно не вистачає.

В. ТРОХИМЧУК,
ланковий механізованої ланки по вирощуванню кукурудзи колгоспу імені Крупської. Гайворонський район.

НЕДОЛІКИ НА ВИДНОТІ

Штаб «Комсомольського прожектора» нашого підприємства має давні традиції. Ми розуміємо, що «КП» — це рупор гласності, боротьби з недоліками. У нас ця боротьба набула особливих форм. Одна з них — рейди. Після них, як правило, з'являються випуски «КП».

Часто проводили рейди перевірки спільно з групою народного контролю. Від цього справа тільки виграє, насамперед, підвищується результативність критичних виступів.

Тепер про особливості роботи штабів «Комсомольського прожектора» у первинних комсомольських організаціях. Намагаємося не обмежуватися лише рейдами. Трапляється ганебний вчинок, порушення трудової дисципліни — все це відразу висвітлюємо у випуску «Триножний сигнал». Він у нас з'являється часто як різновид «Блискавки».

При випуску «Триножних сигналів» я, як начальник штабу «КП», вважаю, що обмежуватися перебіком двох-трьох прищип людей, які запізнилися на роботу чи прогуляли, не слід. Трапляється, що наші первинні цехові комсомольські організації так і роблять. Але ж заводській етіцівці просто необхідна детальна аргументація.

Для прикладу скажу,

ДОСВІД

що коли проводили рейди по виявленню порушень трудової дисципліни, то планували випуск «прожектора» таким чином. Малювали карикатури самих порушників, багато уваги приділяли й роз'ясненню, до чого призводить одна отрачена хвилинка робочого часу. Кожен, прочитавши, що за гуки злину в нашій країні можна виготовити трактор, 23 телевізори і таке інше, прозріє, яке зло від запізнення. А порушнику буде ще соромніше: відчуватиме, що через його недисциплінованість завод, на якому працює, теж нісє недоробив, недовиконав.

Токарі механічного цеху В. М. Волхонський, П. І. Яремчук після того, як побачили себе в одному з випусків, не бігли скаржитися, не обурювалися. Вони правильно зрозуміли критику, виправилися.

Останній випуск «Комсомольського прожектора» випустили після поради секретаря комітету комсомолу заводу Сергія Тюхтія. Зібрав якимось він усіх нас, «прожектористів», і запропонував:

— Давайте проведемо рейд по перевірці табірників і відпочинку, які закріплені за нашим підприємством.

Його підтримали всі «прожектористи». Резуль-

гати перевірки були неутішними. Довелося нашому художнику Миколі Кубку, який постійно допомагає випускати «Комсомольський прожектор», «розмалювати» Василя Палітелючука, старшокласника Гайворонської СШ № 5. Працюючи у будівельній бригаді, Василь систематично запізнювався на роботу. Під час зміни траплялося, що міг піти, купити йому замальтєси.

На засіданнях комітету комсомолу чи зборах, що відбуваються у цехових первинних організаціях, ми заслуховуємо порушників трудової дисципліни. Зачитуємо відповіді, які на наші критичні сигнали надаєвають керівники виробничих підрозділів.

Пригадується такий випадок. Якось після фотосесії зробили ми зауваження головному механіку заводу Л. А. Поніркому щодо неправильного зберігання матеріалів. Через деякий час він дав нам відповідь, що не доки не усунуто.

Робота «прожектористів», як вважають мої товариші, члени штабу «КП» Олександр Ермаков, Олександр Сердюк, Микола Пшечинний, не повинна обмежуватися лише критичними виступами. Вона повинна бути, насамперед, дієвою, допомагати долати недоліки.

І. ЛУЦЬНИЙ,
начальник штабу «Комсомольського прожектора» Гайворонського тепловогнезаремонтного заводу.

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА. Підприємством соціалістичної економічної інтеграції називають автомобілебудівний завод в місті Копривнице. Потужні грузовики, які створюють тут, надію працюють в НДР та Угорщині, Румунії і Болгарії, Польщі й Радянському Союзі.

На знімку: члени молодіжної бригади слюсарів Мілан ВИБІХАЛ (зліва) і Ладіслав ОЛЬНАР ведуть складання двигунів до грузовиків «Т-815».

Після МК виступу

«Хмельні рейси»

Так називається рейдознай матеріал, опублікований у травневому випуску «Дозорця». В ньому піддавався критиці ряд господарств та організацій Добровеличківського району за безконтрольність у використанні державного автотранспорту.

Рейдова бригада виявила факти, коли водії під час робочого дня відхилялися від заданих маршрутів для придбання спиртного в спеціалізованому магазині села Липняжка.

Редакція отримала відповідей від голови Добровеличківського РАПО В. І. Бабка. Він повідомив, що газетну публікацію обговорено на зборах трудових колективів колгоспів імені Свердлова, «Зоря комунізму» та імені Шевченка. Критику визнано правильною.

Водії, котрі порушували трудову дисципліну (на жаль, прізвиська їх не вказано — ред.), покарані в адміністративному порядку. Керівникам господарств показано на недодержаність у майбутньому зохилань з відповідями на критичні публікації.

Нині вирішується питання з Державтоінспекцією про встановлення біля спецмагазинів по продажу спиртного дорожніх знаків, що забронюють зупинку державному автотранспорту.

НА КОНКУРС

СВОГО часу я охоче скористався порадою кіровоградських ветеранів КІРС Т. М. Гуляницького, В. М. Спрещинна та І. А. Вибрика і поїхав до міста на Неві, щоб узяти інтерв'ю у Семена Никаноровича Баранова. Він, комуніст з доживотним партстажем, у квітні, травні та червні 1917 року працював у Єлисаветградському повіті з більшовицьким мандатом Центрального Комітету РСДРП.

С. Н. Баранов багато чим допоміг місцевим більшовикам у політичній роботі серед солдатів, робітників і селян. На його долю випало щастя спілкуватися з Володимиром Іллічем Леніним, слухати його виступи до і після перемоги Великої Жовтневої соціалістичної революції.

І. — Перша зустріч. Складалася вона так, ніби не я, а він брав у мене, журналіста, інтерв'ю. Я відповів на безліч запитань, а після останнього, що стосувалося нових назв знайомих йому вулиць нашого міста, запропонував:

— Приходьте завтра в клуб залізничників. За дорученням відділу пропаганди і агітації міському партії проведжу бесіду з робітничою молоддю...

У своїх опублікованих у 1957 році спогадах С. Н. Баранов розповідав:

«На початку квітня 1917 року людино було в Кронштадтському комітеті РСДРП... Занімав сюди і селянин з Єлисаветградського повіту, після того, як провідав свого сина, та й каже: «Бачу, що ви тут живете по-новому. На мітингах відкрито обговорення, а у нас влада збори розганяє...». Вечері того ж дня комітет вирішив підняти до м. Єлисаветграда матросів Андрія Аганова і мене. Одержав посвідчення про те, що я, член Кронштадтського комітету РСДРП, уповноважений об'їжджати міста Росії з метою агітації...».

Разом із своїм товаришем Баранов, машиніст крейсера «Рюрик» Балтійського військового флоту, побував у Центральному Комітеті РСДРП у Олені Дмитрівні Стасовій, чий важливий доручення Семен Никанорович після Лютневої революції виконував не раз. Вона підписала і вручила кронштадтцям мандати про те, що вони уповноважені виступати від імені партії й захищати її програму. Потім у палаці Кішєнської відбулася розмова з товаришем Леніним.

І. —

Семен Никанорович у ряді розмов зі мною намагався викласти найважливіші події та факти. Надвечір з вокзалу Єлисаветграда обидва прийшли на завод, який належав Ельворті, й діждалися кінця другої зміни. Біля імпровізованої трибуни на подвір'ї моряки зібравши людей у тіле коло. Аганов передав робітникам палкий привіт від Петроградського пролетаріату та моряків Балтійського флоту. Баранов наголосив на змісті останніх матеріалів більшовицьких газет «Іскра» й «Крон-

штадт», а головне — передав суть лєнінських «Листів задушевного» і його щойно опублікованих «Квітневих тез».

Правду кажучи, після виступів промовці почули не одні лише доброзичливі вигукки «Хай живе Ленін!», «Хай живе революційний Петроград!», а й провокаційно — вороже: «Скажіть, скільки ви одержали від своїх хазяїн грошей, цименькі шматочки?». З обуренням робітники затравували ганьбою лакузу контрреволюції. На цьому мітингу люди вперше почули про лєнінські тези, які відкривали пролетаріатові та селянству країни ясний шлях боротьби.

На другий день вранці кронштадтці зв'язалися з єлисаветградськими більшовиками. Вони вже знали про їхній

СТАВ ЛЕГЕНДОЮ

приїзд у місто і мітинг. Як з'ясувалося, більшовицька організація повітового центру була малою і знаходилася майже на нелегальному становищі.

«Того ж дня, — прочитав я в спогадах, — ми на дверях будиночка повісили табличку: «Повітовий комітет РСДРП (більшовиків)». Слово «більшовиків» викликало тривогу декількох товаришів. Ім здавалося, що попервах не треба робити такої приписки, щоб не викликати репресій з боку місцевих властей. Політичну роботу серед солдатів ми почали з 454-ї дружини, яка практично являла собою цілий полк. Тут офіцер — голова полкового комітету зустрів нас вороже. «У нас, — сказав він, — солдати й офіцери живуть дружно, а ораторствувати можете в Кронштадті». Але нас оточили рядові, і з усіх боків носилися запитання: «Коли закінчиться війна? Чи правда, що матроси встановили свою владу на флоті?».

Стихійно почався мітинг. Під час моєї промови, розштовхуючи солдатів, до трибуни протиснувся той же голова полкового комітету і зажадав негайного припинення виступу.

— Правильно говорять матроси! Не заважайте! — кричали солдати.

Скориставшись замішанням, із лавки скочив Андрій Аганов.

— Товариші солдати! — промовив він. — Тепер ви бачите, кого обрали у свій комітет. Не вірте прислужникової буржуазії, надійтеся тільки на себе!

III. —

Селяни повіту, котрі поняття не мали про політ, що відбувається в країні, завдяки більшовицькій агітації, теж швидко потяглися до політичного життя, взявшись за конфіскацію поміщицьких земель.

Політична агітація в масах, яку проводили місцеві більшовики, за допомогою кронштадтців-партійців, розгорталася на всю силу. Цьому сприяли курси агітаторів, з кінця червня почала виходити газета «Соціал-демократ». Саме тоді Баранов і Аганов одержали телеграфний виклик з Кронштадта. Через кілька днів вони стали активними учасниками лєнінських поїздів у Петрограді.

Звісно, мене не могла не зацікавити далша доля Семена Никаноровича. У Центральному військово-морському музеї в Ленінграді я ознайомився з документами, які свідчать, що Баранов

став членом законодавчої ради морського відомства, агітатором Центрального Комітету партії більшовиків. Мені показали посвідчення, видане 2 вересня 1917 року: «Від імені суднових комітетів команд «Андрія Первозванного», «Богатиря», «Рюрика», «Волги»... С. Н. Баранов делегується в провінцію і на фронт для агітації, уповноважений виступати як виразник поглядів від названих суден на зборах, мітингах і т. п. в усіх місцевостях, де він вважає зручним для себе».

IV. —

А тепер про зустрічі з молоддю. На ній я майже стенографічно запотував виступ Семена Никаноровича.

Гарячі оплески викликали такі слова оповідача: «З Володимиром Іллічем маючу легку було спілкуватися. Думаю, тому, що сам він ішов назустріч співрозмовникові, виявляючи свою зацікавленість людиною, її турботами. Поруч з ним я відчував могутній вплив життєдайних сил. Знайте: уроки лєнінського життя — уроки для наших і прийдешніх поколінь молоді».

Потім ветеран продовжував: «Через якихось два-три тижні після перемоги Великого Жовтня Центрального Комітету партії скликав перший Всеросійський з'їзд військово-морського флоту. Ставши секретарем більшо-

вської фракції цього з'їзду, я поїхав у Смоленськ до голови Раднаркому В. І. Леніна, щоб передати прохання моряків виступити перед ними з промовою.

Як приймав Ілліч людей, ви вже не раз читали. Певно, пам'ятаєте такий епізод з кінофільму «Ленін у 1918 році»: Ілліч говорить з петроградським робітником, який щойно повернувся із села... Отак зустрів і мене — привітно, широко. Дуже уважно вислухав, занотував децю, пообіцяв неодмінно бути на з'їзді. Через кілька днів делегати палко вітали появу вождя революції. Всі дуже зраділи, почувши його слова:

— Від імені Ради Народних Комісарів вітаю в особі з'їзду армію і флот, що показали себе передовими загонами боротьби за розквітавання трудящих класів...».

Не буду переказувати всієї лєнінської промови. Прочитайте її в 27-мі його творів. У ній, як і в інших виступах, багато геніальних думок, програмних постанов до будівництва нового суспільства...».

Перший Всеросійський з'їзд військового флоту відбувся 18—23 листопада (1—8 грудня) 1917 року. На порядку денному стояли питання: «Про поточний момент і про владу; про діяльність Центрфлоту; про реформи в морському відомстві...». З'їзд затвердив схему організації управління морським відомством, обрав 20 чоловік до складу Всеросійського Центрального Виконавчого Комітету Ради робітничих і селянських депутатів, де вони утворили морську секцію. Всі функції колишнього Адміралтейства було передано цій секції.

Цікаво знати, що в числі 20 чоловік, обраними членами ВЦВК, був і Семен Никанорович Баранов. Після громадянської війни він працював директором заводу імені Держинського в Одесі, керівником акціонерного товариства «Рудметалторг» у Ленінграді, а після закінчення Промислової академії — на керівних інженерних посадах.

Н. ДОБРІН,
член Спілки журналістів СРСР,
Кіровоград — Ленінград.

ПОВЕРТАЮЧИСЬ ДО НАДРУКОВАНОГО

ПЕРШ ніж приступити до розповіді, хочу повернути читача до номера нашої газети за 16 липня 1987 року (специальний «Думасмо, Боремос, Живемо»). «Рамзес би посміявся» — стаття під таким загальною початковою думкою, а також провакаційні заклики до наших співвітчизників-українців щодо перебудови державного ладу в СРСР. Всі ці положення листа у згаданій статті були прокоментовані. І ось у редакційній пошті ще один лист — від солідарного з П. Ливадню автора. Тільки вже не від парижанина, який уявлення про наше життя конструює зі спогадів шістьдесятирічної давності, повідомлень буржуазної преси і кількадесяти туристичних вражень, а від кіровоградця, для якого радянська дійсність — щоденне середовище від народження й по сьогоднішній день.

«У кожній країні свої проблеми. Французький фермер сплатив великий податок за надмірну кількість своєї продукції, а кіровоградський обком партії дістає зауваження за невиконання плану по виробництву отой-таки продукції (передавала «Антальяна намером»). І ціни на розваги у нашому місті теж не дешеві».

Пан Ливадню має рацію, коли ототожнює Гітлера зі Сталіним. Панові Даниленку для цього досить прочитати московський часопис «Огонек» за 26 червня цього року.

Хліб у нас подорожчає, деяких продуктів у державних крамницях не буває, а так звана кооперація три шкури дере, та якості тих товарів дуже низька. Все дорожчає, тільки гроші ті самі».

У кінці листа автор вказав свої точні координати. Рішення навести Вікторів (ім'я змінено) візит не було викликано бажанням поговорити з приводу його твердження. Головною причиною зустрічі з Віктором послужили такі слова з його листа:

«Як там у Франції живуть безробітні, що мають квартиру і машину, не знаю. А з жовтня 1981 року безробітний, маю від держави 26 крб на місяць і живу як можу. Отих мізерних грошей інколи на аптеку не вистачає. За квартиру теж треба платити...»

Радянський безробітний? Це своєсполучення ми вимовляємо з гумором стосовно людей, що відпочивають після закінчення навчального закладу, служби в армії, «північників», що позбавили відпустки за кілька років. Говоримо так із сарказмом та боєм — про ледарів, алкоголів, наркоманів, мисливців за довгим карбованцем. З якої ж категорії мій співрозмовник?

— Інвалід я. Захворювання органів дихання. Оті 26 карбованців — пенсія. Іх і на ліки не вистачає.

Читач вже уявив собі «голдодного й холодного» самотнього чоловіка, що через недугу опинився в скрутному становищі і тому злий на всіх і вся? Читач готовий розсердитися на нетактовну журналістку, що в своїй статті «тягне гуму» із закликами допомогти йому?

Скажу такому читачеві: я спілкуюся нездоровою Віктора. Скажу, що пропонувала й допомогу редакції у працевлаштуванні — відмовився. Не з гордою, думаю. Значною мірою тому, що робота цьому досить молодому (ледве за 30) чоловікові не так уже й потрібна. Принаймні у матеріальному відношенні. Що це — ізольований випадок чи соціально обумовлене явище? Хто Віктор серед нас — чужий чи свій, тільки з двадцятьма? Пропоную подумати разом.

Віктор закінчив технікум, працював агрономом. Постійне вдихання отрутохімікатів шкодило здоров'ю (але захворює не тоді, а

ще в дитинстві). Працював танком інженером.

— Що за обстановка була у нас на роботі? Я знаюся на веденні документації, тому мене не раз просили оформляти протоколи неіснуючих зборів. Або акти. Надійшли, сміжимо, на виробництво нові акумулятори. Начальник побачив, що вони високоякісні, і вирішив одразу ж їх списати і забрати собі. А там підключилися і його зами, і друзі-приятелі. Анти складав я, той кажу, що й мені давати, раз так. Дали. Я продав той акумулятор знайомому.

▲ ЛИСТ НЕ З ПАРИЖА

▲ ОДИН ІЗ СПОСОБІВ ЗАСТОСУВАННЯ АКУМУЛЯТОРІВ

▲ ЧИ БЕЗПЕЧНО ХОДИТИ ВУЛИЦЯМИ СТОК-ГОЛЬМА

▲ АЕРОДРОМ ПРИЗНАЧЕННЯ НЕВІДОМИЙ

▲ «ПОШТИ НЕ ДОВІРЯЮ»

Коли працював інженером-випробувачем, постійно примушували замість виконання основних функцій їздити в колгосп на польові роботи, де я простуджувався. Висловлював недовдоволення з приводу цього, а мені назвали «розривався». Ну, я й пішов.

Сказавши Віктору я не перазірля, хоч і знала точні адреси його попередніх робіт. Зізнаюся, що багато в чому вірила на слово. Розуміла, звідки могла взятися його фраза «У нашому житті не встановиться лад, поки не буде відмінена нелегальна система підбору і розстановки кадрів».

— Отой акумулятор у парторга дуже довго лежав без руху у сейфі...

Діяльність сотні керівників, що по празу займають своє місце, затьмарюють один такий. Та й не один у нас такий — повторю згадане в «Рамзесі» посилання на нинішні публікації в нашій пресі. Ось чому я в принципі повірила Віктору.

Проте є у Вікторових переміщеннях особливий момент. Одне з попередніх місць роботи він вимушено залишив через неприязне ставлення колег. А вининило воно після того, як Віктора розбавили на загальних зборах колективу за постійні висловлювання про нашу дійсність у дусі західних пропагандистських радіостанцій, передачі яких Віктор регулярно слухав і тоді, і тепер слухав. Правда, відбулася деяка ревізія в симпатіях: «Голос Америки», «Бі-бі-сі» (окрім музичних передач), а надто ж «Німецька хвиля» — це вже не зовсім те, що треба. На першому місці — «Свобода».

Вона, однак, ковабасою не нагодує. Навіть по держціні.

— Не приховую: маю нетрудові доходи. Листуюся із зарубіжними колегами-агрономами, які захоплюються філателією. Ні-ні, спекуляцією я б це не назвав, ад-

же я не перепродую куплені у нас марки, а продаю надіслані.

Проводить Віктор і ще деякі маніпуляції по купівлі, продажу, деталі яких не уточню — «секрет виробництва». Відирну один із цих секретів, про який дізналася не від самого Віктора: випрошував у закордонних партнерів по листуванню дещо з одягу...

Все це, помножене на знання тонкощів митних правил, дає щомісяця, за словами Віктора, карбасанців 50. Плюс дотація від матері, з якою вони ділять трикімнатну квартиру (без перебільшення — чудову) в одному з кращих районів Кіровограда. Так що платити за житло він не з тих 26-ти.

І все одно:

— Я згоден давати інформацію західним розвідкам, аби тільки мені за це платили.

І додає, що пропонував письмово свої послуги, але фінансовий результат дорівнював нулю.

— Ви готові шкодити інтересам своєї держави?

Тільки йому. Він говорить, що «там» йому не доведеться брехати, сам у те не вірячи, але й не будучи здатним витримувати несправедливість тут. Для боролатого розшуканий ним листи Радіщева — справа всього життя, яку душили за горло.

Вікторові же справі ніхто киню не перекривав хоча б тому, що такої в нього немає. Мета його існування — «жити без особливих злетів і різких падінь спокійно».

«Судьба, прошу: не пожаляй добра, терпима будь, а значить — будь добра, храни мене, і под своєю рукою дай щасття мені, і значить, дай покоя...» Більшість із нас не генії і не таланти, а звичайні люди, які цілком поділяють висловлені у вірші Найсмна Кулієва життєві устремління. Всі ми хочемо спокою і в глобальному розумінні — миру на землі, і в побутовому: мати дах над головою, лад у сім'ї, хліб і до хліба. Спокій той не дається задарма, а забезпечується нашими ж зусиллями. Працюю — передусім.

Як же уявляє собі Віктор «спокійне» життя у тій же Швеції? Там хтось заготовив йому повний пансіон? За що? Чи там на першу вимогу нададуть йому і житло, і таку роботу, де було б справедливе начальство, багато грошей. Не помітила, що він у цьому переконаний...

І загалом, в мене склалося враження, що у своєму мікросвіті, обмеженому передачами на коротких хвилях, торговельно-обмінними операціями і «виривальними» розмовами («Нааяність однодумців мене не цікавить — головне б слухали»), Віктор почуватиметься більш-менш затишно. Як пілот чи пасажир літака, який із висоти дивиться на людей-мурашок, «іграшкові» будинки й поїзди, крихітні квадратики лісів, і здається, що він володар надцим усім. То вже із землі помічаються нічкешні розміри навіть великого лайнера порівняно з навколишнім світом...

Та й будь-яке повітряне судно рано чи пізно має сісти. Де Вікторів аеродром призначення, куди він прилетить? З частковою подібністю Вікторовому настрою художник Синявін (недавно його показало Центральне телебачення) колись залишив СРСР і виїхав до США. Через роки його літан сів у Шереметьєво. На запитання кореспондента, чи не трапляється так, що йому знову тут не сподобається, Синявін відповів, що тотальне дисидентство, тобто тільки охочування всього радянського, він уже переріс. Що не боїться навіть найчорнішої роботи, бо звин до неї в Нью-Йорку...

Чи зможе перерости це Віктор? Як? Чи захоче?

Він говорив, що роботу все ж шукає. Дещо не підходило йому, декому він не подобався, Віктор не піє, вітає боротьбу з алкоголізмом, хоч і вважає, що вона ослабла, схвалює курс на демократизацію нашого життя, вміє доладно поводити розмову, досить грамотний і ерудований — такий людина зрештою знайшовся б місце в якомусь колективі. Бо як би Віктор не «крутився», а відсутність роботи, за його ж словами, «пригнічує морально».

Н. ДАНИЛЕНКО,
спецкор «Молодого комунара»,
м. Кіровоград.

ПОСТСКРИПТУМ. Коли ця стаття вже була написана, ми довідалися, що Віктор скаржився на відмову в прийомі на роботу не тільки нам, а й аж на Центрально-телебачення і аж у США, зазначивши на листі до ЦТ що копію передано в Америку нештовтним шляхом. Як збираються посприяти Віктору заокеанські інстанції — такої інформації до нас не надійшло. А ЦТ попросило допомоги скаржників на місці. Тільки думаємо, що важкувато буде тим помічникам. Як їм, наприклад, рекомендувати підпільного — як спеціаліста-агронома (за інформацією соцзабезу) чи як людину «без спеціальності і набуті її ідеї» (за рядками в перелізаній скарзі)? Ну й відповідно — як людину чесну чи?

Із початку нового навчального року в обласному центрі відкривалася середня школа № 31.

Фото І. ЯКОВЕНКА.

КОЖНОМУ, хто відвідає відділ «Трикотаж» Світловодського універмагу «Комсомолец», запам'ятовується привітність стрункої, з модною зачіскою пшеничного волосся і розумними ясними очима дівчини. Це — бригадир

НАШ СУЧАСНИК

лець та Тетяною Нерізенко — як подолати відставання. Для початку вирішили організувати виїзди на ярмарки в Світловодську та в сусідній місті Кремен-

ЗА ТРИ РОКИ

комсомольсько-молодіжної колектив Любова Максименко вона швидко і зацікавлено обслуговує відвідувачів, допомагає порадою. Ось молода жінка попросила подати їй кофточку.

— Вам більше до лиця ось ця, — запропонувала комсомолка.

Оцінивши вибір продавщиці, жінка залишилася задоволена.

Люба загорнула покупку, вручила відвідувачці, сказавши на прощання:

— Носіть на здоров'я. Заходьте ще до нас, будь ласка...

...Закінчивши Кіровоградський технікум радянської торгівлі, Люба отримала призначення у Світловодське міське управління торгівлі. Її направили в універмаг «Дитячий світ» на посаду бригадира відділу «Дитячі іграшки».

Заочно, сподатку не все йшло гладко. Непросто було звикнути до оформлення документів, звітних довідок. Допомогла директор Н. І. Журавльова. Вона по-материнськи терпеливо давала «уроки» новенькій. І справи в Любі пішли на лад. Згодом очолений нею відділ став одним із кращих у магазині, а портрет бригадира було занесено на обласну Дошку пошани.

Торік міське управління торгівлі перевело дівчину в універмаг «Комсомолец» на посаду бригадира відділу «Трикотаж», який відставав у змаганні. Люба завзято взялася за справу. Порадилась із своїми колегами Тетяною Жуковою, Наталією Стрі-

чук і Комсомольськ Полтавської області, практикуючи вивозну торгівлю на вулиці. Це одразу позначилося на результатах. Справи у комсомольсько-молодіжній колективі пішли на краще.

У ювілейному році партнери вклучилися у соціалістичне змагання за гідну зустріч 70-річчя Великого Жовтня: комсомольсько-молодіжний колектив зобов'язався програму другого року давати надцять п'ятиріччя виконати за 11 місяців. Уже сьогодні можна сказати, що словами дівчата не розкидаються: план першого півріччя виконано на 110,4 процента.

У відділі застосовують передові методи праці. Один із них — вільний доступ до товару. Кожний покупець має можливість підійти до будь-якої речі, оцінити зблизька, вибрати те, що сподобалося. Продавці беруть замовлення у покупця, а коли надходять у продаж потрібні товари — повідомляють телефоном замовників. У відділі запроваджено книгу запитів на товари, яких тимчасово бракує.

Поважають бригадира друзі по роботі. Вони обрали Любу профгруппом, членом редколегії «Комсомольського прожектора». І цю громадську роботу дівчина виконує з честю.

Лише три роки працює Люба за прилавком. Та молодому місту на Дніпрі її ім'я вже відоме. Відома за сумлінну працю.

М. ВЕНЦОВСЬКИЙ,
громадський кореспондент «Молодого комунара»,
м. Світловодськ.

* Судовий КУР'ЄР *

НЕДІЛЯ

6 ВЕРЕСНЯ

▲ ЦТ (I програма)

8.30 — Ритмічна гімнастика. 9.15 — Турнир «Спортлото». 9.30 — Будильник. 10.00 — Служба Радянському Союзу. 11.00 — Радіопочта. 11.30 — Клуб мандрівників. 12.30 — Музичний мистецтво. 13.00 — Сільська година. 14.00 — Здоров'я. 14.45 — Фільм «Вілла і мир». 4 серія «П'єр Безухов». 16.20 — Телеміст — «Москва — Варшава». 18.00 — Міжнародна панорама. 18.45 — Всесоюзний телекурс «Товаришів пісня». 19.30 — «Навколо сміху». Вечір гумору в Концертній студії Останіно. 21.00 — Час. 21.40 — Проєктор перебудови. 21.50 — «Фотографія у липні». Фільм-концерт. 22.45 — Легка атлетика.

▲ УТ

10.00 — Новини. 10.15 — Ритмічна гімнастика. 10.45 — Концерт патрістичної пісні. 11.15 — До 70-річчя Великого Жовтня. Сторінки наукового літопису. 11.40 — Погода європейського континенту (експрес-інформація). 11.45 — Концерт ансамблю пантоміми і клоунади «Маски». 12.35 — Телефілім. 12.55 — Новини. 13.10 — «Портрет з вартістю». В. Писарев. 13.55 — Мультифільм на замовлення. 14.55 — «Село і люди». 15.25 — «Імпровізація». Естрадна програма. 15.55 — Погода (експрес-інформація). 16.00 — Морська слава Вітчизни. 17.00 — Спортивна орбіта. 17.10 — Діал дітей. Художній фільм «Подорож папа Лопі». 2 серія. 18.30 — Актуальна камера. 19.00 — Кубок федерації футболу СРСР «Дніпро». 20.45 — На добраніч, діти. 21.00 — Час. 21.40 — Кіноетюд «У світі шкварок». Телефілім. Погода на завтра. 21.50 — Художній фільм «Батраки». 2 серія. 22.55 — Актуальна камера. Вечірній випуск.

▲ ЦТ (II програма)

8.20 — Мультифільм. 8.30 — Виступає колективно-інструментальний ансамбль «Бубаночка». 9.00 — Російська мова. 9.30 — Із скарбниці світової музичної культури. Д. Шостакович. Десята симфонія. 10.30 — Лірика В. Маяковського. 11.05 — Службові соборні фестивалі телепроектів народної творчості «Веселка». 12.00 — Світ і мода. 12.35 — Документальний телефільм. 13.35 — Російська фортепіанна музика. 14.10 — «Дозволяю уявити». 14.45 — Жива природа. 15.45 — Грає пілон, членство Антоніо Мендес (Бразилія). 16.05 — Мультифільм. 16.35 — Телефілім «Поперечення». 1 і 2 серія. 18.55 — До 70-річчя Великого Жовтня. «Сторінки радянського мистецтва. Література і театр». Фільм 4. 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — Важка атлетика. Чемпіонат світу. 21.00 — Час. 21.40 — Проєктор перебудови. 21.50 — Фільм «Варіант «Зомбі»».

Коротенько про сюжет: вона оголошує про своє бажання познайомитися, по оголошенню з'являється він, тобто претендент, котрий їй не підходить, і вона дає йому відкоша. Хоча й трішечки жалкує після цього, лишуючись, як-то кажуть «при бубнових інтересах». Погодьтеся, така буденна, звичайна для нашого часу ситуація і мораль (теж коротенька): не крути носом, не перебирай харчами, бо зостанешся сама. Що ж, не така вже й марна порада, теж у стилі нашого часу.

Тепер дещо докладніше, з попутними запитаннями. Тема жіночої самотності актуальна. Напевно, в житті навіть більш гостра, ніж у кіно, хоча останнє активно змагається за цю тему. Навіть глядач, що знається на кіно, і той не одразу пригадає неослабний перелік фільмів про самотність жінки. Ось і стрічка «Самотня жінка бажала познайомитися...» із

назвою-рекламою, про те ж саме.

Уявіть собі страшенну зливу, темний вечір і ангуїстичку, котра розклеює оголошення про свою самотність на стінах, деревах, телеграфних стовпах

Новітній сюжет про Журавля і Чаплю

тощо. Перше питання: навіщо такий дідівський спосіб, якщо можна зайти до редакції газети, заплатити 30 крб. і чекати? Адже жінка ця живе у багатотисячному місті, де всілякими послугами, в тому числі і шлюбними, охоплене все населення. Принаймні, в інше місто, до іншої газети написати. Але ж у такому разі не буде у фільмі тої кавантюрності, пригодницького елементу. А навіщо автори підсують кандидата в нарече-

ні саме в цей вечір, коли Клава, головна героїня, (І. Купченко), не встигла розкрити парасольку на просушку? Для тієї ж самої «вестерновості», в щей комічності. Самотність і відчай жінки — це ду-

же смішно, на думку авторів. Ідемо далі. Хто він — претендент по оголошенню? Випивох. Як потім з'ясувалося, що він був знаменитим у минулому циркачем, непоганою, досить інтелігентною людиною. Його драма обумовлена інвалідністю і розлученням. У результаті — «зелений змії» і зневіра у людях. Клаваді Петрівні він повірив, у неї повірив і все було б гаразд, якби не злощасна игромас-

ність», «добрі поради» подруг і керівництва.

І знову питання: чому Клава, гарна жінка, трудівниця, здатна на такий відважний вчинок, як розклеювання об'яв, пішла на повідку у своїх «порадників» із роботи? А герої наш виявив неабияку гідність, відступившись від Клаваді Петрівни, образившись на жіночу слабкість, на нервовий зрив. Це при тому, що можна було з веселою, навіть чимось симпатичною нахабністю поводитися з Клавою в перший вечір, та й грашені позичити у незнайомій жінки на невизначений час.

Чимось схожа ситуація вже була в горезвісній казковій історії про Журавля і Чаплю. Всі знають, чим (точніше, нічим) вона завершилась. У авторів теж вистачило глуму не чіпляти до нашої історії «хепіендівську» кінцівку. Це вже зовсім було б, як кажуть французи, «моветон», тобто поганим сма-

ком. А так залишається невизначеність, героїня пишає двері відчиненими, втрапивши надію відшукає коханого по «спеціалістах». І як слабка, але вітха у її становищі з'являється така ж самотня сусідка з повідомленням про своє фіаско, бо її коханий виявився одруженим журналістом, який займається проблемою жіночої самотності.

От і майже всі крапки над «і». Проблема сама по собі, а самотність сама по собі, якщо не брати до уваги згадані вище розхожі обивательської моралі у цій казочці про новітніх Журавля і Чаплю. І прикро стає за хорушу гру Збруєва, Купченко, Соловей у цьому псевдопроблемному, схожому на холостий постріл фільмі.

В. СІДНІН.

МОЛОДІЙ ГОСПОДИНІ НА ЗАМІТКУ

Синьйор Помідор у масці

Незважаючи на нашу велику поінформованість щодо різноманітних технічних новинок, ми дуже мало знаємо про корисні властивості рослин, що використовуються в їжу. А вони можуть захищати від хвороб, значно продовжувати життя. Багато вчених вважає, що людина цілком може жити 120—150 років. 50 повноцінних літ у нас відбирають недостатнє фізичне навантаження, стреси, руйнівна дія нікотину, алкоголю, надмірне захоплення ласощами.

Про властивості овочів, фруктів та різних рослинних продуктів, про раціональні способи харчування йдеться в книжках київських учених Л. Г. Дубченко та В. В. Кривенко. У книзі «Пищевые растения — целители» (Київ, «Наукова думка», 1986) в цікавій формі викладається історія застосування деяких рослин, що культивуються у нас, популярно охарактеризований їхній хімічний склад, пояснюється цінність його компонентів для життєдіяльності організму людини. Серед рослин, про які йдеться, — картопля, буряк, морква, цибуля, гарбуз, кавун, диня, кріп, кукурудза та багато інших, всього 55 найменувань. Тут же можна знайти цікаві факти з історії рослин.

Ось, наприклад, всім відомий «синьйор Помідор», або, як казали французи, «пом д'юр» (яблуко кохання). Довгий час думали, що він отруйний.

Першого президента США Дж. Вашингтона намагалися отруїти, приготувавши його стравою, яка була заправлена смаженими помідорами. Вбивця, впевнений, що його буде повішено, наклав на себе руки, а Вашингтону страва сподобалася. Тепер помідор застосовують навіть як косметичний засіб, роблячи маску для обличчя з його м'якоти.

До речі, майже кожна рослина, що описана в книзі, має ще й косметичні властивості, тому даються рецепти приготування таких засобів. Наприклад, в Іспанії популярні живильні маски з квасолі при ніжній та сухій шкірі. Квасоллю замочують, потім проварюють і пропускають крізь густе сито. Додають сік з половини лимона і столову ложку оливкового масла. Змивають маску через 20—30 хвилин гарячою водою.

У книзі «Плодовые и ягодные растения — целители» (Київ, «Наукова думка», 1987) можна знайти відомості про цілющу силу більш ніж 130 видів плодово-ягідних рослин, їхнє застосування в харчуванні, для профілактики і лікування деяких захворювань, в косметичній та дієтології.

Книги про рослини — цікавий особливий своєчасний сьогодні, коли розкриваються найсприятливіші можливості для розвитку присадибного господарства.

В. ШИЛО.

І знову «міні» диктує моду... (Знімок зроблено під час демонстрації моделей одягу в одному з пражських парків).

Фото ЧТК—ТАРС.

ПЕРШИМ БУВ НІКОПОЛЬ

Ножень з нас, тримаючи в руках паспорт, марки, гроші, звик до зображення герба СРСР. Ми звикли і до гербів республік, якими прикрашаємо вулиці міст напередодні наших свят у знаміспорушності і єдності Союзу РСР. А от що герби є у міст, селищ і навіть сіл, мало хто знає. Наука про герби — геральдика (чи геральдіка) існує більше ста років.

Який герб був тут першим, нині визначити важко. Вважають, що герб Москви 1926 року. Але він майже не відомий. Герб незвичний, тому що він не об'єднаний геральдичним щитом, а такий з точки зору геральдики страждає вадами — він являє собою суцільне нагромадження символів. Про герб забули, і тому приїжді аґаґати, що наша столиця герба радянського часу не має. Були курси на герб Москви, але і вони не принесли бажаних наслідків.

Першим на Україні містом з офіційно затвердженим гербом став Нікополь — це було 1966 року. А вже наступного року 50-річчя Великого Жовтня — на Україні було 10 міст із радянськими гербами: Нікополь, Херсон, Львів, Запоріжжя, Миколаїв, Одеса, Феодосія, Дрогобич, Кам'янець-Подільський, Дніпродзержинськ.

Досі мова йшла про герби зі статусом — ті, що затвердили виконкоми міських Рад. Але в зв'язку з відсутністю законодавства щодо геральдики не всі герби затверджуються. Така доля у гербів (проектів, так званих еблем — як їх тільки не зовуть) — Мончегорська, Талліна, Бердянська, Іжевська, Житомира, а також у наших Олександрії, Світловодська, Новоукраїнки, Знам'янки.

Напочатку 70-х зображення гербів з'явилися на значках. З'явилися й колекціонери таких значків. Найактивнішим із них був колекціонер із білоруського міста Гродно Василь Іванович Крилов. 1974 року на сторінках місцевої газети він диснував пропозицію створити сучасний герб Гродно (до речі, він і досі не створений). Став збирати й систематизувати герби міст РРФСР, тому що інші республіки на той час помітно відставали. Василь Іванович вів пошук зображень документів, знаходив описи, листувалася з істориками, майстрами пензля, що створюють герби, колекціонерами, бібліотекарями і музеями.

Крім колекціонерів, з'являються й ентузіастичні створення гербів міст. А в трані створено координаційний центр по випищенню і пропаганді радянської геральдики при відділенні історії Академії наук СРСР.

А. АВДСЕВ, інженер Кіровоградського заводу радіовиробів.

ІЮНАКИ І ДІВЧАТА!

ТРИВАЄ ПЕРЕДПЛАТА НА ПЕРІОДИЧНЕ ВИДАННЯ. НАСТУПНОГО РОКУ ВИ ЗНОВУ МАТИМЕТЕ ЗМОГУ ОТРИМУВАТИ СВОЮ ГАЗЕТУ.

ЦІНА ВИДАННЯ НА РІК 2 КАРБОВАНЦІ 40 КОПІЛОК.

Редактор Ю. СЕРДЮЧЕНКО.

«Молодой комунар» — орган Кировоградского областного комитета ЛКСМ Украины.

На українському мові.

НАША АДРЕСА: 316050. МПС, м. Кировоград, вул. Луначарського, 36.

Телефони: редактора — 2-54-26; заступника редактора — 2-53-22; відповідального секретаря — 2-55-63; відділів: комуністичного виховання — 2-59-82; комсомольського життя та економіки — 2-53-94; учнівської молоді та соціальних проблем — 2-59-82; фотолабораторії — 2-53-22; оголошень — 4-28-96; коректорської — 3-61-83.

Газета виходить у вівторок четвер, суботу.

Друкарня Імени Г. М. Димитрова видавництва «Кіровоградська правда» Кіровоградського обкому Компартії України м. Кировоград, вул. Глінки, 2.